

Synové nebo sirotci

Podobenství z Lukáše 15 není jen o „marnotratném synu“, ale především o dvou způsobech ztracenosti, o dvou sirotcích, kdy jen z jednoho se stává Otcovo dítě. Starší syn zůstává doma, je morální a poslušný, ale v srdci žije jako sirotek: snaží se zasloužit si lásku, cítí zášť, závist a vnitřní chlad. Je blízko Otcí tělem, ale ne vztahem. Mladší syn odchází, selže a ztratí všechno, ale právě v pádu se nechá najít. Přestává vyjednávat, přijímá odpuštění a znovu vstupuje do synovství jako daru, ne odměny. Ježíš tak provokativně ukazuje, že větším nebezpečím než hřích může být spravedlnost bez radosti, služba bez vztahu a víra bez svobody. Skutečným cílem není být bezchybný, ale být synem – přijmout, že „všechno, co je Otcovo, je naše“, ne díky výkonu, ale díky lásce. (Lk 15,11-32)

Cvičení

Postupně si přes týden **pročítat** následující **charakteristiky** ducha synovství a sirotčího ducha (vybrat si denně 2–3) a **zamýšlet se** nad tím, **kde se nacházím** já, pokud jde o postoje srdce, a z čeho to asi pramení. Bolavá místa **svěřovat Pánu** k uzdravení, stejně jako v prvním týdnu se **otevřít jeho bezpodmínečné lásce**.

Text je převzat z knihy: Jack a Trisha Frostovi, *Od sirotků k synům*, Doron 2021, kap. 7 (úvod zkrácen).

SIROTČÍ DUCH vs. DUCH SYNOVSTVÍ

Doposud jsme hodně mluvili o duchu sirotka a duchu synovství, o tom, jak přejít od sirotků, kteří mají srdce uzavřené lásce, k synům a dcerám, kteří jsou si jisti láskou Boha Otce, dokážou lásku přijímat a předávat ji ostatním. (...)

Někdo se možná zeptá: „Jak ale poznám, zda mám srdce sirotka nebo srdce syna? Jak rozliším ten rozdíl? Jaké jsou typické rysy? Takové otázky jsou na místě, neboť poznat a přiznat si srdce sirotka je první a nezbytný krok, máme-li obejmout své synovství. Proto v této kapitole bych rád stručně popsal dvacet základních rozdílů mezi sirotčím duchem a duchem synovství. Až o těchto rysech budete číst, důkladně o nich přemýšlejte v souvislosti s vaším životem a ptejte se sami sebe: „Které z nich se vztahují na mě? Možná zjistíte, že v některých oblastech máte srdce sirotka, a v jiných už srdce syna, resp. dcery nebeského Otce.“

1. PŘEDSTAVA O BOHU

Sirotci vidí Boha jako Pána, kterého si musí neustále usmiřovat. Mají pocit, že by se měli víc modlit, více číst Bibli nebo se více snažit, aby si jich Bůh všiml a zasloužili si jeho přízeň. Domnívají se, že dost nepracují a dost se nesnaží, aby s nimi Bůh mohl být spokojený. Pro sirotka je Bůh nejen Pánem, ale také *úkolářem*.

Naopak synové vidí Boha jako milujícího Otce, který je přijímá bezpodmínečně. Vědí, že bezpodmínečná láska se nikdy nezakládá na výkonu člověka, který ji přijímá, nýbrž pramení z charakteru toho, kdo ji dává. Proto vědí, že se nemusí usilovně snažit nebo chovat určitým způsobem, aby si Otcovu lásku „zasloužili“. On je v Kristu miluje takové, jací jsou.

2. ZÁVISLOST

Sirotci jsou nezávislí a chtějí být soběstační. Spoléhají se na své dary a hřivny, na svou inteligenci či duchovní pomazání. Jsou přesvědčeni, že nikomu jinému nelze důvěřovat. Když po něčem touží, musejí si to sami vydobýt. „Má-li to být správně a dobře, musím si to udělat sám!“

Naopak synové vstupují do vztahů, které jsou založené na vzájemné závislosti. Vědí, že potřebují společenství, komunitu lásky, kterou nabízí Bůh a Kristovo Tělo (církve). Vzájemná závislost jim umožňuje být otevření, aby skrze ně mohla proudit Otcova láska k druhým. Synové si také uvědomují, že jsou zcela závislí na nebeském Otci, tak jako Ježíš: „*Syn nemůže sám od sebe činit nic než to, co vidí činit Otce. Co činí Otec, stejně činí i jeho Syn*“ (J 5,19).

3. TEOLOGIE

Sirotci milují zákon. Jako farizeové v Ježíšově době, podobně i sirotci se snaží vztahovat k Bohu na základě dodržování zákona a principů, pravidel a předpisů. Pro sirotka má poslušnost větší hodnotu než samotný vztah.

Synové naopak žijí podle zákona lásky. Váží si pravdy a vědí, že tím nejdůležitějším v životě je přijímat Otcovu lásku a předávat ji dál. Synové pochopili, že „*láska je naplněním zákona*“ (Ř 13,10).

4. JISTOTA

Sirotci jsou nejistí, ale obvykle bývají poměrně zdatní v zakrývání své nejistoty. Často se snaží jednat správně a dělat toho co nejvíc, aby se zalíbili Bohu a získali jeho požehnání. Proto jen výjimečně zakoušejí vnitřní pokoj a spočinutí. Jejich život je často plný nejistoty a obav z důvěrného vztahu a blízkosti, ale také z opuštěnosti.

Naopak synové zakoušejí pokoj a spočinutí v Otcově náruči. Vědí, že jejich jistota v Bohu nezávisí na jejich chování, ale zakládá se na Boží milosti a na Ježíšově výkupném díle na kříži.

5. POTŘEBA UZNÁNÍ

Potřeba uznání je univerzální – všichni toužíme po přijetí. Sirotci jsou však na chvále, uznání druhých a přijetí závislí a usilovně je hledají. Tyto falešné útechy je však neuspokojí, naopak vedou ke strachu ze selhání a odmítnutí, což srdce sirotka ještě více vzdaluje od Boha.

Naopak synové se nenechají vtáhnout do tohoto plahočení, neboť vědí, že Bůh je přijímá takové, jací jsou, a ospravedlnil je svou milostí. Nemusejí usilovat o uznání, neboť ho již v Kristu mají.

6. MOTIVACE KE SLUŽBĚ

Sirotci slouží z potřeby uspět, mít výsledky; snaží se na Boha a na lidi udělat dojem. Často se to projevuje jakousi „hyper-zbožností“. Některé sirotky však jejich úsilí natolik vyčerpá, že nakonec zcyničtí a končí v apatii, ztrácí veškerou motivaci ke službě.

Synové naopak slouží s radostí. Motivuje je hluboká vděčnost za Boží bezpodmínečnou lásku a přijetí. Sirotci očekávají za svou službu odměnu, zatímco synové slouží z lásky, je pro ně přirozené dávat.

7. MOTIVACE KE KŘESŤANSKÝM PRAKTIKÁM

Zatímco někteří sirotci jsou apatičtí a nemají žádnou motivaci k dodržování křesťanské kázně, jiní se snaží zachovávat křesťanské praktiky – modlitbu, četbu a studium Bible, půst atd. –, ovšem z pocitu povinnosti a v naději, že tím získají Boží přízeň. Svou duchovnost nebo duchovnost jiných posuzují podle toho, kolik kdo tráví času modlitbou a četbou Bible, nebo jak často se postí. Mnoho sirotků dokáže dobře citovat Bibli a tráví mnoho hodin modlitbou, a přitom nikdy osobně nezakusili Boží vřelou lásku a jeho přijetí. Ježíš napomínal farizeje: „*Zkoumáte Písma a myslíte si, že v nich máte věčný život; a Písma svědčí o mně. Ale vy nechcete přijít ke mně, abyste měli život*“ (J 5,39-40). A jelikož sirotci mají pro své praktiky nesprávnou motivaci, nezakoušejí Boží lásku a blízkost.

Naopak synové vnímají křesťanské praktiky jako svou radost a potěšení, nikoli jako povinnost. Ti, kdo zakusili hluboké zjevení Otcovy lásky, často zjišťují, že mnohé z věcí, které považovali za náboženské povinnosti, pro ně ztratily význam, anebo naopak získaly úplně nový smysl. Láska vystřídala staré pohnutky pocitu povinnosti nebo strachu. Pro syny jsou všechny záležitosti Ducha, včetně zmíněných

duchovních praktik, zdrojem radosti a potěšení, neboť láska přináší život, zatímco povinnost a litera zákona ubíjejí.

8. MOTIVACE KE SVATÉMU ŽIVOTU

Sirotci věří, že *musí* být svatí, aby je Bůh přijal. Musí být úplně čistí, aby získali jeho přízeň a vyvarovali se jeho soudu a hněvu. Jediný způsob, jak v tom uspět, vidí v usilovné snaze o dokonalost. Žijí proto se vzrůstajícím pocitem viny a hanby, neboť se jim nedaří dosáhnout dokonalé čistoty a svatosti.

Synové touží po svatosti z lásky k Otci. Vrstat do Otcovy podoby je pro ně přirozené, prostě chtějí být „jako táta“. Synové, kteří jsou si jisti Otcovou láskou, nechtějí, aby cokoli narušilo jejich důvěrný vztah. Nechtějí ho zarmoutit, ale chtějí být místem, kde může Boží láska a jeho přítomnost spočinout. Bezpodmínečná láska je mnohem lepší pohnutkou k čistotě než strach a zastrašování.

9. SEBEOBRAZ

Sirotci mají obecně nízké sebevědomí a často sami sebe odmítají, což pramení ze srovnávání se s druhými a z pocitu, že z této konfrontace vycházejí jako poražení: Druzí mají více požehnaní. Druzí jsou více milováni a mají jen samé výhody.

Naopak synové mají k sobě pozitivní postoj, neboť vědí, jakou mají pro Otce hodnotu. Nehledě na to, co zvládají nebo co všechno zpackají, stále vědí, že Otec je i přesto miluje. Proto se dokážou rychle zvednout a jít dál, neboť vědí, že v jistotě a síle Otcovy lásky zможou všechno.

10. ZDROJ ÚTĚCHY

Jelikož sirotci uzavřeli část srdce před láskou, hledají úlevu ve falešných útěchách. Může jít o závislosti, nutkavé potřeby, únik před realitou, chronická zaneprázdněnost, „hyper-zbožnost“ atp. Přitom věří, že čím budou zaneprázdněnější, tím budou i šťastnější a víc si zaslouží Otcovu přízeň. A jelikož mají nezávislého ducha a spoléhají se na sebe, nacházejí falešný pocit útěchy i v dobrých skutečích.

Naopak synové nacházejí útěchu v tichu a ústraní, kde spočinou v Otcově přítomnosti a lásce. Jakmile jednou objevili a zakusili toto místo pokoje, všechno ostatní ve srovnání s tím bledne. Nic se nedá srovnat s útěchou a radostí syna, který se koupe v bezpodmínečné lásce svého Otce.

11. VZTAHY S VRSTEVNÍKY

Vztahy sirotků se sobě rovnými se vyznačují soutěživostí, rivalitou či dokonce žárlivostí na jejich úspěch či postavení. Věří, že s nimi musí bojovat a přetahovat se

o každou výhodu a tužbu. Sirotci se nedokážou opravdově radovat z úspěchu či pokroku jiných. Obávají se, že nebudou-li na špici, nikdo si jich nebude vážit a uznávat je.

Naopak pro syny jsou vztahy s ostatními postavené na pokoře a jednotě, neboť si druhých váží a upřímně se radují z jejich požehnání a úspěchu. Synové jsou si jisti svou identitou a postavením, a proto nemají strach z úspěchu či postupu jiných lidí.

12. REAKCE NA SELHÁNÍ DRUHÝCH

Konflikty patří nevyhnutelně k životu, kdekoli spolu lidé mají co do činění. Proto je jejich řešení nezbytnou součástí zdravých mezilidských vztahů.

Sirotci bývají sebestřední a hákliví, mají tendenci obviňovat druhé a poukazovat na jejich selhání, přičemž popírají nebo se snaží zakrýt selhání vlastní. Shazují druhé ve snaze mít navrch, ukazovat se v co nejlepším světle. Upevňují svou pozici a sebeúctu tím, že své blízké ponižují, a ničí své vztahy s druhými lidmi snahou je ovládat, kritičností, majetnickým přístupem a neúctou.

Synové se zaměřují na vztahy. V lásce přikrývají chyby jiných, neboť touží druhé ozdravit v duchu lásky a přijetí. Ovšem *přikrýt* chybu není totéž, jako ji *zakrýt*: Jestliže něčí selhání přikrýváme, chráníme danou osobu před ponížením a veřejným pranýřováním, dokud se konflikt nevyřeší nebo chyba nenapraví. Kdybychom závažná provinění „zametali pod koberec“, znamenalo by to lidi klamat, což je spíš typickým rysem sirotčího smýšlení.

13. POHLED NA AUTORITU

V důsledku negativních zkušeností ze zneužití moci nebo špatného zacházení ze strany autorit, sirotci vnímají autoritu jako zdroj bolesti, a proto bývají nedůvěřiví vůči jakékoli autoritě – vyjma své vlastní. Nedůvěřují pohnutkám autorit doma, v práci, v církvi i kdekoli jinde. Zčásti za to mohou jejich zranění, zčásti ale nedostatek pokory a ochoty se podřídit. Nesou nelibě a s obavami pobízení, aby se někomu podřídili, tzn. byli *pod ním* a podporovali ho. Podřízení se misi jiné osoby v nich ihned vyvolává pocit, že je daný člověk jen využívá.

Synové mají na autoritu úplně jiný pohled. Váží si legitimních představených a vedoucích, považují je za Boží služebníky, kteří pracují pro jejich dobro. Jinými slovy, synové jsou *učenliví*, zatímco sirotci nikoli.

14. POHLED NA NAPOMÍNÁNÍ

Sirotek jen těžko přijímá kritiku nebo i bratrské napomenutí, neboť je pro něj obtížné přiznat, že chyboval. Je přesvědčený, že *musí mít pravdu*, proto vnímá

napomenutí jako osobní urážku či odmítnutí. Aby ospravedlnil svoje kroky a závěry, zaměřuje se na selhání druhých, obviňuje ostatní. Urputně se snaží obhájit sám sebe, je při tom negativní a vyčítavý, případně uraženě uzavírá své srdce před člověkem, který ho chce napomenout nebo mu jen poskytnout zpětnou vazbu.

Syn přijímá napomenutí jako požehnání, jako životní potřebu, neboť mu pomáhá vidět chyby a slabosti, které si nemusí sám uvědomovat. Snaží se je odstranit dřív, než začnou narušovat vztahy s jinými lidmi. Přestože mu napomínání rovněž nemusí být příjemné, považuje ho za cenný prostředek nápravy a příležitost k růstu. Je mu jasné, že bez růstu nelze dosáhnout zralosti a bez zralosti nemůže převzít dědictví.

15. PROJEVY LÁSKY

Sirotci jsou v projevech lásky opatrní a vždy je nějakým způsobem podmiňují. Láska projevená sirotkem vždycky souvisí s výkonem druhého člověka a na vzájemné výhodnosti. Jelikož uzavřeli srdce před láskou, bezpodmínečnou lásku neumí dávat ani přijímat.

Láska synů je otevřená, transparentní a vřelá. Potřeby jiných upřednostňují před vlastními. Láska sirotka se zakládá na otázce: „Co pro mě můžeš udělat?“, zatímco láska syna se ptá: „Co pro tebe mohu udělat já?“ Láska v pojetí sirotka bývá v důsledku sebeláskou, zatímco láska syna je *nezištná*. To znamená, že syn projevuje lásku a uznání i tehdy, když nepřichází odezva, nebo když se mu nechce: Prostě ví, že ten druhý lásku a ocenění potřebuje.

16. VNÍMÁNÍ BOŽÍ PŘÍTOMNOSTI

Pokud sirotek vůbec dokáže vnímat Boží přítomnost, považuje ji za podmínečnou a odtažitou. Pokud půjde vše dobře, pokud bude mít dobrý den, pokud bude mít pocit, že Pánu vyhověl a splnil vše do puntíku, *pak* možná zažije Boží přítomnost. Ale i tehdy mu Bůh připadá vzdálený, neboť sirotek se brání důvěrným a blízkým vztahům.

Synové se těší z Boží blízkosti, protože vědí, že Boží přítomnost a blízkost nezávisí na jejich chování. Zjistili, že Bůh je s nimi stále, nehledě na to, nakolik se od něj vzdálili. Stačí se zastavit, vrátit se do svého srdce, kde Bůh přebývá, a okamžitě mohou být v jeho přítomnosti. Synové znají z vlastní zkušenosti pravdivost biblického verše, kde Hospodin říká: „*Nikdy tě neopustím a nikdy se tě nezřeknu*“ (Ž 13,5).

Sirotci pochybují, že by je Bůh mohl mít rád; synové však vědí, že Bůh je miluje bláznivou láskou.

17. STAV

Sirotky se nacházejí ve stavu spoutanosti. Jsou otroky ducha strachu, nedůvěry, nezávislosti, falešné soběstačnosti a samospravedlnosti, ale především osamělosti.

Synové naopak žijí ve stavu svobody. Lásky je osvobodila od strachu, pocitu hanby, ponížení, viny a neustálé potřeby někomu něco dokazovat. Nejenže umějí lásku svobodně přijímat, ale i v hojnosti dávat, aniž by měli pocit, že se tím vyčerpávají, že jim pak něco chybí. Synové jsou svobodní a mohou se stávat takovými lidmi, jakými je Otec chtěl mít už při stvoření.

18. POSTAVENÍ

Sirotek žije tak, jako by neměl domov. Cítí se být sluhou nebo otrokem. Má v srdci neklid, neboť se nachází mimo bezpečný přístav a neví, jak se do něj vrátit. Uvázl ve své ochromenosti a necitlivosti srdce uprostřed moře strachu. Nic ho nedokáže uspokojit, nic nenaplní jeho prázdnotu, nenachází nic trvanlivého. Nikde se necítí být doma.

Naopak syn ve svém srdci spočívá v bezpečném přístavu Otcovy lásky. Na otevřeném moři se zvedají velké vlny a duje prudký vítr, ale v Otcově objetí vládne pokoj.

19. VIZE

Sirotky pohání duchovní ctižádostivost. Horlivě touží dosahovat duchovních úspěchů či uznání, jsou ochotni přinášet pro to velké oběti. Chtějí, aby si jich jiní všimli a považovali je za duchovně zralé lidi.

Naopak synové nemají potřebu někomu něco dokazovat, získávat si uznání druhých, postavení, moc nebo prestiž. Stačí jim, když denně zakoušejí Otcovu bezpodmínečnou lásku a přijetí a potom ji mohou rozdávat svým blízkým i ostatním lidem. A vědí, že důvěrnost vztahu předchází plodnosti navenek.

20. BUDOUCNOST

Pro sirotky je budoucnost, tak jako většina jiných věcí v životě, vždycky nejistá. Jejich motto zní: „Všechno, čeho chceš dosáhnout, si musíš vybojovat!“ Jelikož nemají dědictví, musí o všechno soupeřit. Spoléhají se jen na vlastní síly a schopnosti, snaží se okolnosti ovládat a manipulovat ve svůj prospěch. Budoucnost je nejistá, a proto je zajímavá hlavně to, z čeho mohou mít užitek *právě teď*.

Synové jsou ochotní na své dědictví čekat, protože vědí, že jejich budoucnost je jistá a plná světla. Jsou syny milujícího Otce, jehož zdroje jsou neomezené, a proto vědí, že nemohou prohrát. Jsou ochotni i něco vytrpět pro budoucí slávu, která je čeká.

Synové vědí, že synovství s sebou nese i dědictví, a proto dokážou v postavení synů trpělivě čekat!

Pátek: .....

.....

.....

Sobota:.....

.....

.....

.....

Neděle: .....

.....

.....

.....

Pondělí:.....

.....

.....

Úterý:.....

.....

.....

Středa: .....

.....

.....

.....